

УДК 336.72

Економічні науки

Беник Крістіна Русланівна

магістрант

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Беник Кристина Руслановна

магістрант

Черновицкого национального университета имени Юрия Федьковича

Benyk Kristina

Master of Law of the

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

**ВПЛИВ ПОДАТКІВ НА ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКУ
ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА
ВЛИЯНИЕ НАЛОГОВ НА ФИНАНСОВО-ХОЗЯЙСТВЕННУЮ
ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЯ
EFFECT OF TAXES ON FINANCIAL AND ECONOMIC ACTIVITY OF
THE ENTERPRISE**

Анотація. Проведено дослідження впливу податків на фінансово-господарську діяльність підприємства.

Ключові слова: податок, податкові платежі, вплив податків, податкова політика.

Аннотация. Проведено исследование влияния налогов на финансово-хозяйственную деятельность предприятия.

Ключевые слова: налог, налоговые платежи, влияние налогов, налоговая политика.

Summary. Research influence of taxes on financial-economic activity of the enterprise was conducted.

Key words: tax, tax payments, tax effect, tax policy.

Вступ. У ринковій економіці основною кінцевою метою фінансово-господарської діяльності будь-якого підприємства є максимізація прибутку та забезпечення наявності резервів його зростання. Одним із факторів, який стримує зростання фінансових результатів підприємства, є механізм справляння податків, що існує в державі, відповідно до якого сплачуються податки і збори до бюджету, які чинять вагоме податкове навантаження на суб'єктів господарювання і, відповідно, займають велику частку у їх витратах та водночас зменшують їхній прибуток.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним та практичним аспектам проблеми впливу податків на фінансово-господарську діяльність підприємств і вибору стратегії їх розвитку в напрямку податкової політики присвячені праці західноєвропейських науковців Е. Аткинсона, Ф. Коула, Дж. Стігліца, П. Самуельсона та серед вітчизняних дану проблему підіймали Барабанова В.В., Булонська В.І., Буряковський В.В., Василькова Т.В., Ігнатишин М.В., Непочатенко О.О., Поддєрьогін А.М., Салига С.Я., Сідельникова Л.П. та інші.

Метою статті є аналіз впливу податків на фінансово-господарську діяльність підприємства на прикладі підприємства з іноземними інвестиціями ТОВ ТПК «Грін Рей» за 2015 – 2017 роки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кожна держава формує свою податкову систему враховуючи досвід інших країн, рівня розвитку ринкових відносин, наявного стану економіки, необхідності вирішення певних соціальних та економічних завдань, власних національних особливостей тощо [1].

Для суспільства сплата податків є важливою через те, що податки потрібні для наповнення бюджету. Кошти, які надійшли від податкових платежів, беруть участь у державних програмах фінансування, що передбачені законами про річний бюджет [2].

На основі дослідження джерел літератури можна сформулювати табл. 1

із загальними показниками оцінки ефективності справляння податків підприємства на мікрорівні

Таблиця 1

Система загальних показників оцінювання ефективності справляння податків на мікрорівні

Показник	Методика розрахунку	Економічний зміст показника
Питома вага податку у структурі податкових платежів	$Ч_{\text{пі}} = \text{Пі} : \text{ПП}$	Визначає питому вагу кожного податку (Пі) у структурі загальної суми податкових платежів (ПП).
Податкомісткість	$\text{ПМ} = \text{ПП} : \text{ЧП}$	Відображає суму всіх податкових платежів підприємства, що припадає на одиницю обсягу реалізованої продукції (чистого прибутку (ЧП)).
Коефіцієнт податкового навантаження на фінанси підприємства	$\text{Кфп} = \text{ПП} : \text{ВБ}$	Показує відношення загального розміру всіх сплачених підприємством податків до середньорічної вартості валюти балансу (ВБ).
Коефіцієнт податкового навантаження на власний капітал	$\text{Квк} = \text{ПП} : \text{ВК}$	Показує відношення загального розміру всіх сплачених підприємством податків до середньорічного розміру власного капіталу підприємства (ВК).
Коефіцієнт ефективності оподаткування	$\text{Кеф} = \text{ЧП} : \text{ПП}$	Відображає відношення чистого прибутку підприємства до загального розміру всіх сплачених податків.

Джерело: [3]

Відомо, що великою проблемою для суб'єктів господарської діяльності є нарахування і сплата податків, які іммобілізують великий об'єм коштів з обороту підприємства, вимагають великих економічних і трудових затрат у процесі нарахування, сплати та розрахунку належних до сплати податкових платежів, а також сприяють недоотриманню доходів.

Податкові платежі мають значний вплив на фінансово-господарську діяльність кожного підприємства, адже займають велику частку у його витратах. Тому, кожному суб'єкту господарювання необхідно вміти оцінювати вплив податків на його фінансовий стан.

Загалом, від механізму справляння податків залежить прибуток

підприємства, сума коштів, які можуть бути капіталізовані у виробництво, сума виплачених дивідендів, економічне зростання підприємства, або ж, навпаки, його банкрутство (при великому податковому зобов'язанні, особливо тоді, коли збільшується дебіторська заборгованість покупців, а податки потрібно сплачувати не зважаючи на це).

Для аналізу впливу податків на фінансово-господарську діяльність підприємств взято Підприємство з іноземними інвестиціями, Товариство з обмеженою відповідальністю Торгова промислова компанія «Грін Рей» (Limited Liability Company «Green Ray» LTD) (далі – підприємство з іноземними інвестиціями ТОВ ТПК «Грін Рей»), створено в 2002 році, а з 2007 року компанія займається виробництвом м'ясних консервів [4].

Підприємство, взяте для аналізу, є платником податків на загальній системі оподаткування, сплачує всі належні йому податки до бюджету. У 2015 році сплатило 25 937,4 тис. грн., у 2016 році – 18 525,3 тис. грн., у 2017 році – 7 641,5 тис. грн.

Найбільшу частку в загальному обсязі сплачуваних податків досліджуванім підприємством займає податок на додану вартість: 25 006,4 тис. грн. (96,4%) у 2015 році, 17 827,8 тис. грн. (96,2%) у 2016 році та 7 261,5 тис. грн. (95,0%).

Найвагоміший вплив на ці зміни чинить продаж продукції, який відображається через чистий дохід від реалізації продукції, однак є й інші фактори впливу, зокрема, це зміни в податковому законодавстві, наприклад, розмірів ставок, а також чинить дуже вагомий вплив інфляція.

Варто провести аналіз впливу податків на фінансово-господарську діяльність досліджуваного підприємства шляхом розрахунку загальних показників ефективності оподаткування підприємства протягом 2015 – 2017 років (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка загальних показників ефективності оподаткування підприємства з іноземними інвестиціями ТОВ ТПК «Грін Рей» за 2015-2017 рр.

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Відхилення (+,-)	
				2016 р. від 2015 р.	2017 р. від 2016 р.
Сума податкових платежів, тис. грн.	25 937,4	18 525,3	7 641,5	-7 412,1	-10 883,8
Чистий прибуток, тис. грн.	1 694,0	1 529,0	-1 338,0	-165,0	-2867
Середньорічна вартість валюти балансу, тис. грн.	9 925,0	13 064,0	12 488,5	3 139,0	-575,5
Середньорічний розмір власного капіталу, тис. грн.	4 581,0	6 192,5	6 288,0	1 611,5	95,5
Податкомісткість	15,311	12,116	-5,711	-3,195	-17,827
Коефіцієнт податкового навантаження на фінанси підприємства	2,613	1,418	0,612	-1,195	-0,806
Коефіцієнт податкового навантаження на власний капітал	5,662	2,992	1,215	-2,670	-1,776
Коефіцієнт ефективності оподаткування	0,065	0,083	-0,175	0,017	-0,258

У табл. 2 подано загальні показники ефективності оподаткування досліджуваного підприємства. Показник податкомісткості, який розраховується як відношення суми сплачених податків до суми чистого прибутку становив у 2015 році 15,311, у 2016 році – 12,116, що пов’язане зі зменшенням суми сплачених податкових платежів більшими темпами, ніж зменшення чистого прибутку, а у 2017 році зазнав від’ємного значення - 5,711 через відсутність прибутку на підприємстві. Коефіцієнт податкового навантаження на фінанси підприємства протягом досліджуваного періоду показав позитивну динаміку до зменшення: у 2015 році даний коефіцієнт склав 2,613, у 2016 році – 1,418, у 2017 році – 0,612. Коефіцієнт

податкового навантаження на власний капітал у 2015 році становив 5,662, у 2016 році – 2,992, у 2017 році – 1,215, тобто, відбувалось його зменшення, що також позитивно. Коефіцієнт ефективності оподаткування у 2015 році становив 0,065, у 2016 році – 0,083, тобто, збільшився на 0,017, що є позитивною динамікою, а у 2017 році становив -0,175, тобто, зменшився на 0,258, тобто, відбулась негативна динаміка через збиткову діяльність підприємства у 2017 році. Таким чином, незважаючи на покращення деяких відносних показників податкового навантаження на підприємство, це є негативно для нього, адже пов'язане зі зменшенням доходів та відсутністю чистого прибутку у 2017 році.

Висновки і пропозиції. Отже, підприємству з іноземними інвестиціями ТОВ ТПК «Грін Рей» у своїй діяльності необхідно використовувати легальну податкову політику, зокрема шляхом реалізації експортних операцій, які звільняють від сплати податку на додану вартість. Також підприємству необхідно використовувати розумну та ефективну систему податкового планування, що може мінімізувати ризики, які виникають під час сплати податків у процесі господарської діяльності.

Література

1. Безкоштовна бібліотека для студента [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://polka-knig.com.ua/>
2. Довідник цікавих фактів та корисних знань [Електронний ресурс]. – Режим доступу: dovidka.biz.ua
3. Шаг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://shag.com.ua/>
4. Грін Рей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://grinrej.all.biz/>